

Cuvânt la retragerea din Alianța Civică (Congresul al IV-lea al AC, 6-7 mai 2000) și o precizare publicată în ediția din 9 mai 2000 a cotidianului Cronica Română

Stimați colegi,

Dacă până acum congresele Alianței Civice au avut ca temă aproape exclusivă activitatea proprie, anul acesta dezbaterile și deciziile noastre ar trebui să-i privească într-o măsură aproape egală și pe cei pe care noi i-am susținut să ajungă la guvernare și, în ultimii aproape patru ani, să se afle la guvernare. Avem deopotrivă dreptul și obligația să procedăm astfel având în vedere înainte de orice susținerea pe care timp de aproape un deceniu am dat-o partidelor din CDR și actualului președinte al României. Timp de aproape un deceniu, Alianța Civică și-a angajat prestigiul, credibilitatea și toate resursele de care a fost capabilă în cadrul unui parteneriat politic menit să ajute la democratizarea și modernizarea României. Celor care ne spun - de multe ori făcându-ne reproșuri - "I-am votat pentru că voi ne-ați spus s-o facem", Alianța Civică ar trebui să poată să le dea răspunsuri care înainte de orice să nu-i pună în cauză credibilitatea.

Având în vedere că legislatura actuală se va încheia la numai câteva luni după Congresul nostru, în urmă cu mai bine de o lună, am propus Comitetului Național să solicităm conducerilor PNTCD și PNL și președintelui Constantinescu o evaluare proprie cu privire la reușitele și restanțele guvernării. Mi se păruse important să aflăm care sunt explicațiile colegilor noștri în legătură cu diferențele - foarte mari, uneori - între ceea ce am promis împreună în alegerile trecute și ceea ce s-a reușit și, mai ales, ce preconizează ei pentru lunile care au mai rămas.

Pentru că lucrul acesta nu s-a întâmplat, personal am dificultăți în a-mi da în acest moment un răspuns cât de cât precis la câteva întrebări importante: Rezultatele actualei guvernări sunt sau nu sunt acoperitoare pentru susținerea pe care Alianța Civică i-a dat-o? Și dacă nu, suportul dat de Alianța Civică actualilor ei parteneri va continua, iar dacă da, până unde și în ce condiții? În opinia mea, la aceste întrebări se impunea să răspundem cât mai exact posibil aici, în forul de decizie de maximă reprezentativitate al Alianței Civice.

Este un adevăr cât se poate de evident că în anii de după 1996 România a făcut unele progrese în domenii importante: reforma economică, dreptul de proprietate, parteneriatul cu UE și NATO, raporturile cu minoritățile etnice. La fel de evidente sunt însă și alte adevăruri: problemele legislative și corupția, mai ales, au făcut ca și după alegerile din 1996 investițiile străine să scadă încontinuu (primul trimestru din acest an fiind pragul cel mai de jos); România este "lanterna roșie" a grupului de țări candidate la integrarea în UE; deprecierea leului a fost continuă și extrem de severă; evaluările unor organisme internaționale specializate - BERD, Banca Mondială și agențiile de rating, cel mai recent - sunt și ele tot dintre cele mai puțin optimiste.¹

Spre deosebire de discursul foarte optimist pe care d-l președinte Constantinescu ni l-a ținut astăzi, eu cred că problematica corectitudinii actului de administrație publică și a combaterii corupției se numără printre restanțele cele mai importante ale actualei guvernări. Deși cred că o asemenea afirmație nu mai are nevoie de prea multe explicații, câteva exemple am să dau, totuși, și cu această ocazie. Pentru că nu vreau ca intervenția mea să fie prea lungă, o voi face punându-vă la dispoziție câteva referințe scrise pe această temă (care, absolut întâmplător, pot să constituie și câteva argumente dintre cele pe care d-l Constantinescu ne soma adineauri să le aducem atunci când vorbim despre lipsa de corectitudine a unora din "oamenii noștri")². Aici voi mai spune doar că eu cred că în acest domeniu prestația colegilor noștri a fost cea mai puțin satisfăcătoare. Cine se uită peste sondajele de opinie de după 1996 va vedea că cei mai mulți români sunt dezamăgiți nu pentru că nu trăiesc mai bine decât în urmă cu patru ani, ci pentru că cei pe care noi îi susținem nu și-au ținut promisiunea care în 1996 le-a adus cea mai mare simpatie și cele mai multe voturi: aceea că vor fi mai corecți decât cei de dinaintea lor.

De aproape doi ani - doi din cei aproape zece de când sunt în Alianța Civică - trăiesc un sentiment destul de acut al zădărniciilor. Într-un timp în care țara este condusă de colegii noștri, nu trece o zi în care ziarele să nu scrie despre afacerile necinstite, de multe miliarde de lei, ale unuia sau altuia dintre cei pe care noi îi susținem. Zi de zi, săptămână de săptămână, fără ca să se poată face ceva și fără ca Alianța Civică să intervină, așa cum mai ales propria-i definiție i-o cerea (și cum o făcuse până în urmă cu

aproape patru ani). Situația aceasta și sentimentul că sunt cu mult mai puțin util decât mi-aș dori mă fac să mă retrag astăzi din Alianța Civică. Gestul meu nu este nici un protest, și nici o abdicare de la ideile și valorile Alianței Civice, ci pur și simplu o modalitate de a mă pune de acord cu o realitate sensibil diferită de aceea de până în urmă cu un an sau doi.

Vă mulțumesc pentru prietenia și colegialitatea dumneavoastră și vă doresc să reușiți în tot ce vă propuneți.

Valerian Stan

-----
1). Volumul investițiilor străine directe între 1996 - 2000 (milioane de dolari): 1996 - 707, 1997 - 508, 1998 - 275, 1999 -307, 2000 (primul trimestru) – 51

România se află în „cursa negocierilor” cu UE cu doar 5 din cele 31 de capitole, fiind ultima țară din cel de-al doilea "val": Malta - 8 capitole, Letonia, Lituania și Slovacia - 7 capitole, iar Bulgaria - 6.

În decembrie 1996, cursul de schimb leu/dolar era de 4035/1 iar în aprilie 2000, de 20.050/1.

La sfârșitul primului trimestru din acest an, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Banca Mondială au dat publicității un raport intitulat "Zece ani de tranziție" care a vizat țările foste socialiste din Europa și aparținând fostei Uniuni Sovietice. La capitolul calitatea guvernării (incluzând criteriile precum instabilitatea politică și inflația, respectarea legii, legislația și sistemul fiscal) România a fost clasificată pe locul 18, iar la cel al procentului de firme care sunt obligate să dea mită, pe locul 2.

2). Voi reaminti doar câteva din promisiunile pe care le-am făcut în alegerile trecute, împreună cu cei care conduc de aproape patru ani țara. Prin "Contractul cu România" și "Reforma clasei politice și a administrației" ne angajasem că demnitarii și funcționarii noștri publici nu vor mai face parte din consiliile de administrație și adunările generale ale acționarilor de la societățile de stat, că atunci când vor ajunge pe funcții cei care au afaceri proprii și le vor preda unor societăți de administrare independente, create special prin lege, și că salariile lor nu vor fi mai mari decât de două ori salariul mediu pe economie. Cu câtă seriozitate au tratat colegii noștri aceste promisiuni se știe bine de-acum; mulți dintre ei au, ca să dau numai acest exemplu, lefuri de 10, 30 ori 50 de ori mai mari decât s-a promis-. Timp de aproape patru ani, președintele Constantinescu a patronat această situație, iar indignarea sa de ultimă oră este mai mult un gest electoral lipsit de credibilitate. Ne aducem aminte simpatia și imensa speranță pe care le-a adus promisiunea făcută de Emil Constantinescu (și de noi odată cu el) : "A venit timpul ca aceia care au devalizat băncile și care au adus țara aceasta în ruină să răspundă pentru faptele lor". Ce s-a ales azi de toate acestea? Nu numai că necinstea și abuzurile de până în 1996 nu au fost sancționate, dar, chiar și dacă la o altă scară, ele au continuat și după 1996. Au plecat Răzvan Temeșan, Vasile Văcaru și Hrebenciuc și au venit în locul lor Camenco Petrovici, Dorin Marian, Valeriu Stoica, Decebal Traian Remeș, Ion Iordan, Paul Păcuraru, Iosefina Moroșan, tot felul de nepoți celebri și atâția alții, care s-au folosit și ei (și familiile și clientela lor politică) de funcțiile pe care le au ca să se îmbogățească³. La începutul lui 1997, dosarele penale ale lui Sever Mureșan, Cataramă și Păunescu - finanțatori ai campaniei electorale trecute - se aflau în stadii avansate la Parchet. Nici astăzi cei trei nu au răspuns pentru ceea ce au făcut. Generalul Constantin Degeratu, despre a cărei implicare în reprimarea clujenilor presa a scris ani la rând, a ajuns astăzi unul din consilierii de cea mai mare încredere ai șefului statului. Iar toate acestea în timp ce intelectuali importanți sunt dați afară (sau pe cale de a fi dați afară) de la ziarele lor, de la care au contribuit la aducerea la putere a lui Emil Constantinescu, doar pentru că astăzi își permit să gândească altfel decât el și supporterii săi. Din doar această cauză, în urmă cu câteva săptămâni, Gabriel Andreescu, unul din primii președinți ai Alianței Civice, un intelectual care nu mai fusese cenzurat din anii în care era închis în beciurile Securității lui Ceaușescu, a fost dat afară de la revista la a cărei întemeiere luase parte și în care scria din ianuarie 1990. În urmă cu câteva luni, după refuzul celor mai înalți responsabili bancari din România, am cerut președintelui să intervină, în virtutea prerogativelor constituționale pe care le are, pentru a se face publice numele demnitarilor și funcționarilor publici care au devalizat Bancorexul prin creditele așa-zis preferențiale pe care le-au luat. Șeful statului mi-a răspuns, prin consilierii lui, că așa ceva nu este posibil... pentru că nu permite secretul bancar și că, atenție, "s-ar aduce atingere prestigiului foștilor clienți ai Bancorex". (În timp ce la

București dl Constantinescu este foarte atent cu "prestigiul" celor care au devalizat băncile, la Sofia președintele Stoianov, liber de complicități, îi trage la răspundere, în chiar aceste zile, pe miniștrii corupți). În alegerile trecute am vorbit împreună despre nevoia de transparență a administrației publice. În ultimii trei ani s-au întâmplat însă lucruri greu de acceptat într-o societate democratică. Lipsa de transparență a privatizărilor din sectorul economic este unul din exemplele cele mai semnificative. Timp de trei ani, actuala coaliție s-a opus cu o obstinație mai mult decât suspectă oricărui control al Curții de Conturi asupra procesului de privatizare. Cu câteva săptămâni în urmă, după un număr de dezvăluiri apărute în presă, partidul lui Ion Iliescu a cerut o comisie parlamentară care să verifice situația de la CEC și Banca Agricolă, conduse de oamenii PNȚCD. La cererea țărăniștilor - plină de îngrijorare, dar și publică și foarte explicită și fără ca să roșească cineva - PDSR a renunțat imediat la inițiativa sa. Așadar, Bancorex contra CEC și Banca Agricolă! Pot asemenea împrejurări să nu sugereze că "oamenii noștri" sunt de conivență cu cei de dinaintea lor? Nu trebuie să fii un observator foarte atent ca să vezi că într-o țară aflată în topurile mondiale privind corupția, așa cum este România, principalele forțe politice au făcut din corupție, de mai bine de doi ani, un subiect tabu. Deși România continuă să fie "o țară a corupției fără corupți", calificată astfel de chiar organisme internaționale specializate, despre acest amar paradox tac mai nou deopotrivă Ion Iliescu și Emil Constantinescu, CDR și PDSR. Ceea ce se întâmplă de un an, doi încoace pare să spună că atâta timp cât la nivelul clasei politice nu se va întâmpla nimic semnificativ sunt șanse minime să se afle vreodată cine a devalizat băncile de miliarde de dolari, cum a fost posibil să dispară o flotă întreagă, cine sunt autorii mineriadelor ș.a.m.d. Și că - în ultimă instanță lucrul acesta este încă și mai important - nu avem cum să fim foarte optimiști privind spre anii care vin.

3). Câteva exemple:

Salariile pe care demnitarii, inclusiv cei ai CDR, și le-au votat în cursul lunii trecute sunt de 10 ori mai mari decât salariul mediu pe economie, iar cele ale directorilor de regii, susținuți inclusiv de partidele din CDR, de peste 20 - 30 de ori mai mari (aproape 70 de milioane de lei în cazul directorului general de la RA Monitorul Oficial, peste 50 de milioane în cel al directorului general al RA Loteria Națională etc) . Mugur Isărescu, șeful guvernului pe care noi îl susținem, are un salariu de circa 100 de ori mai mare decât salariul mediu pe economie.

Sub conducerea lui Camenco Petrovici, fost președinte al CEC din partea PNȚCD, au fost aprobate, contrar legii, sponsorizări numeroase în folosul unor fundații ale partidelor politice aflate la guvernare, precum și credite de ordinul sutelor de milioane de lei unor persoane cu funcții importante - făcând parte din PNȚCD și din alte partide de la guvernare - sau membrilor lor de familie: consilierul prezidențial Dorin Marian, prefectul Capitalei Ion Iordan, de exemplu.

După alegerile din 1996, ministrul Justiției Valeriu Stoica s-a folosit de funcția sa pentru a încasa, prin firma proprie de avocatură, "onorarii" de la FPS și, potrivit unor informații de ultimă oră, se pare că și de la Bancorex.

Ministrul Finanțelor Traian Decebal Remeș și secretarul de stat Iosefina Moroșanu au aprobat "reeșalonarea" la bugetul public a unor datorii de zecii de mii de miliarde de lei (inclusiv în folos propriu, al unor altor politicieni aparținând partidelor de la guvernare ori al finanțatorilor acestora).

Firmele la care sunt acționari nepoții d-lui Ion Diaconescu, Ștefan Popescu și deputatul Irineu Popescu (Grupul de șantiere Târgoviște) au beneficiat de "eșalonări la plată" în valoare de miliarde de lei.

După 1996, vicepreședintele PNL senatorul Paul Păcuraru s-a folosit de poziția pe care o are pentru a angaja afaceri foarte profitabile ale firmelor sale cu societăți comerciale cu capital de stat (Romtelecom, Sidex, Rafo-Onești).

Redacției Cronica Română

(o precizare publicată în ediția din 9 mai 2000 a cotidianului Cronica Română)

În numărul de ieri al Cronicii române s-a scris că la recent încheiatul Congres al Alianței Civice eu m-aș fi declarat nemulțumit de salariul pe care l-am primit de la Alianța Civică în anii din urmă, în care avusesem o activitate permanentă în structurile centrale ale organizației. Deși de evidentă bună credință,

redactorii ziarului au preluat un neadevăr – pentru că asta este de fapt un sfert de adevăr – spus de d-na Ana Blandiana în Congres, în momentele imediat următoare anunțării retragerii mele din A.C. În vara lui 1998, atunci când am decis să nu mai am o activitate permanentă în cadrul Consiliului Național al Alianței Civice, am făcut-o mai ales din motivele pentru care m-am și retras în urmă cu două zile din A.C: nemulțumirea față de o bună parte a prestației colegilor noștri aflați la guvernare și dezacordul față de felul în care cei mai importanți lideri ai A.C. înțelegeau să se situeze față de această prestație.

Încercarea Anei Blandiana de a pune retragerea mea din A.C. pe seama altor motivații decât cele reale – ținând de un egoism materialist meschin – este cu atât mai nedreaptă cu cât fosta mea colegă știe mai bine decât oricine altcineva că atâta timp cât am lucrat la Alianța Civică nu am pus absolut niciodată problema salariului pe care îl primeam (și din care, și asta știe foarte bine d-na Blandiana, în toți acei ani eu și familia mea am trăit la limita sărăciei).

Valerian Stan